14.10.2025

LUONTOSELVITYS, RUKAN STADIONIN ASEMAKAAVAN MUUTOS

Kuusamon kaupunki

macon

Sisällys

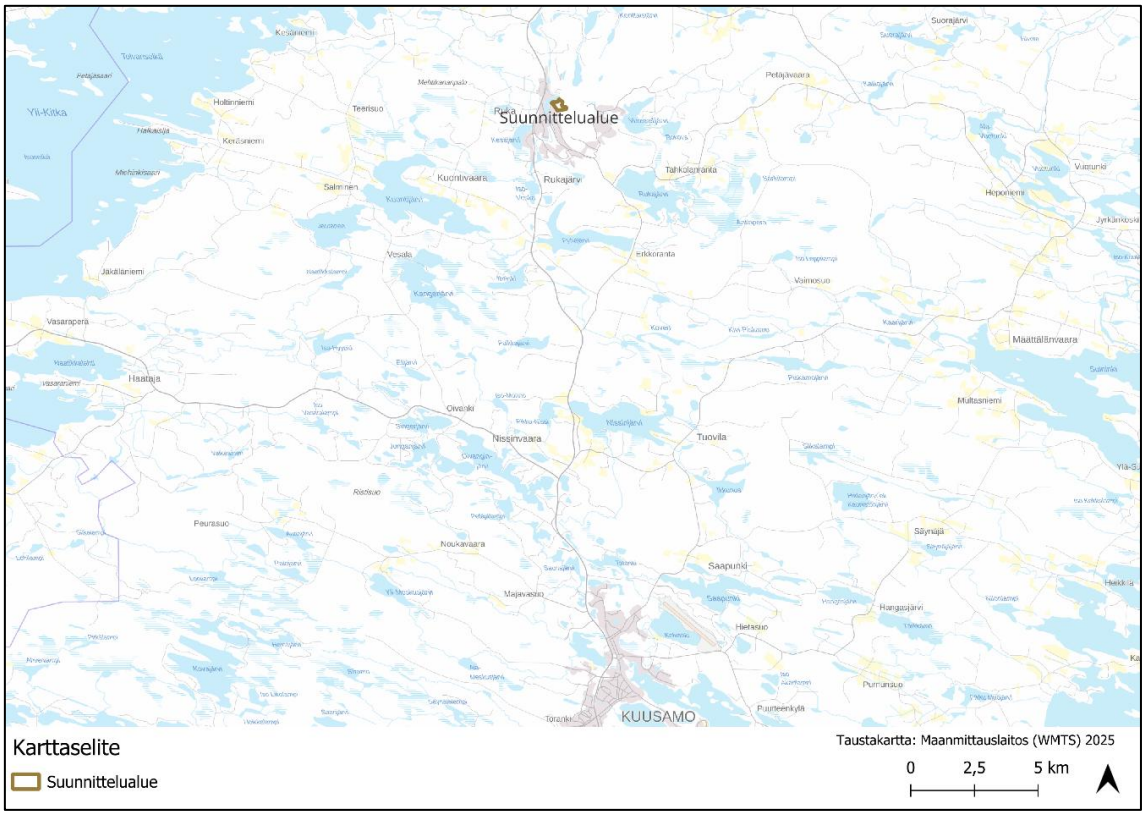
1 Tausta ja tavoite 3
2 Menetelmät 5
2.1 Perustilaselvitys 5
2.2 Maastoselvitykset 6
3 Kasvillisuus ja luontotyypit 10
4 Suojellut ja arvokkaat alueet 17
5 Linnusto 20
6 Muu eläimistö 24
6.1 Viitasammakko 24
6.2 Lepakot 25
6.3 Hyönteiset 25
6.4 Muu lajisto 30
7 Ekologiset yhteydet 31
8 Johtopäätökset ja suositukset 32
Lähteet 34
Liitteet 35

1 Tausta ja tavoite

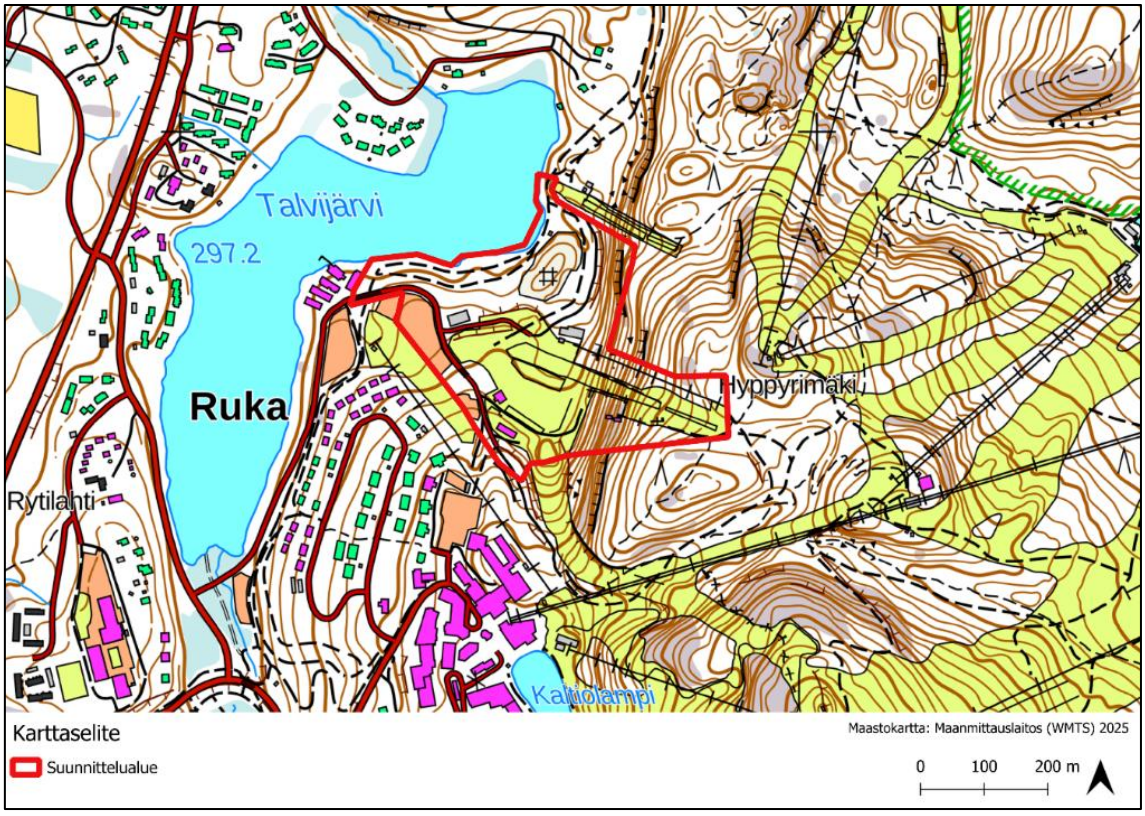
Kuusamon kaupunki suunnittelee Rukan stadionin asemakaavan muutosta, jonka tavoitteena on mahdollistaa hotelli- ja majoituspalveluiden sekä liikuntapalveluiden sijoittaminen alueelle. Suunnittelualue sijaitsee Kuusamon kaupungissa Rukan alueella noin 25 kilometriä keskustasta pohjoiseen (Kuva 1). Alueen pinta-ala on noin 12,5 hehtaaria, ja se sijoittuu hiihtostadionin alueelle Länsi-Rukan kylän pohjoispuolelle Rukatunturin ja Talvijärven väliin (Kuva 2). Nykyisin alueella sijaitsee selostus- ja huoltorakennuksia, pysäköintialueita, hyppyrimäki sekä katsomorakenteita.

Suunnittelualueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan 1.–3. vaihemaakuntakaavat, joissa alue on osoitettu virkistysalueeksi (Kuva 3). Lisäksi alueella on voimassa Rukan yleiskaava osa-alue 2: ydinalue, ja Rukan ydinalueen osayleiskaavan muutos vaihe 1 on parhaillaan hyväksymiskäsittelyssä. Suunnittelualueella on myös voimassa Länsi-Rukan asemakaavan muutokset, jotka on hyväksytty 25.10.2006 ja 30.3.2015.

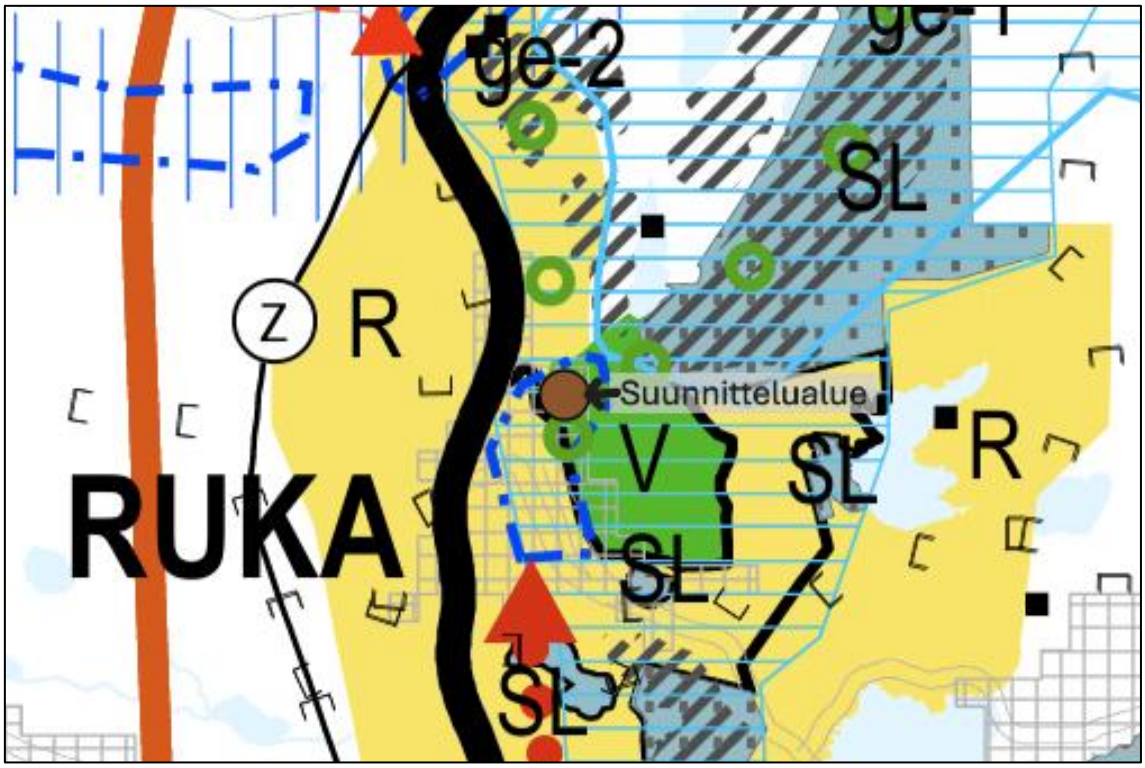
Tämän selvityksen on Kuusamon kaupungin toimeksiannosta laatinut Macon Oy. Selvityksen avulla arvioidaan alueen luontoarvoja. Raportissa esitetään alueen yleiskuvauksen ja menetelmien lisäksi luonnon perustilaselvityksen sekä maastokautena 2025 tehtyjen selvitysten tulokset, johtopäätökset ja suositukset. Luonnon perustilaselvityksen on laatinut Anna Marttila (FM, maantiede). Maastoselvityksistä vastasivat Riika Poutanen (biologian opiskelija), Nette Kaukko (LuK, biologia) ja Iida Ojala (FM, biologia). Raportin tarkastajana toimi Johanna Alakerttula (FM, ympäristötieteet; KTM).

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti suhteessa Kuusamoon.

Kuva 2. Suunnittelualueen maaston muodot.

Kuva 3. Suunnittelualueen sijainti Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavojen yhdistelmäkartassa. Suunnittelualue on merkitty ruskealla ympyrällä.

2 Menetelmät

2.1 Perustilaselvitys

Luonnon perustilaselvitys toteutettiin työpöytäselvityksenä hyödyntäen QGIS-ohjelmistoa. Selvityksen tausta-aineistona on hyödynnetty olemassa olevia paikkatietoaineistoja: Maanmittauslaitoksen karttapalveluita ja rajapintoja, Suomen Metsäkeskuksen avointa metsä- ja luontotietoa ja karttapalveluita, BirdLife Suomen avoimia paikkatietoaineistoja, Suomen ympäristökeskuksen luonnonvaratietoja ja avoimia paikkatietoaineistoja sekä Suomen Luonnonvarakeskuksen luonnonvaratietoja.

Aiemmin havaitun lajiston selvittämiseksi suunnittelualueesta ja sen ympäristöstä tehtiin Suomen lajitietokeskuksen laji.fi -portaaliin aineistopyynnöt kaikista eliöryhmistä noin 2 kilometrin laajuudelta. Lintujen ja nisäkkäiden osalta rajaus tehtiin vuodesta 2015 ja muista eliöryhmistä vuodesta 2005 alkaen. Suurten petolintujen havainnot haettiin laajemmalla aluerajauksella. Aineistopyynnöt käsittivät silmälläpidettävät ja uhanalaiset lajit (LSA 2023/1066, liite 6), alueellisesti uhanalaiset lajit (4a), EU:n luontodirektiivin (1992/43/ETY)

liitteiden II ja IV lajit, EU:n lintudirektiivin (2009/147/EC) liitteen I lajit ja muuttolinnut, suuret petolinnut (LSL 2023/9, 73§), koko maassa rauhoitetut kasvi- (LSA 2023/1066, liite 3) ja eläinlajit (LSA 2023/1066, liite 1), Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnissa rauhoitetut putkilokasvit (LSA 2023/1066, liite 5) sekä Suomessa esiintyvät EU:n tiukkaa suojelua edellyttävät eliölajit (LSA 2023/1066, liite 7). Aineistopyynnöt sisälsivät myös karkeistetut lajihavainnot.

Ekologisen verkoston arvioimiseen on käytetty Suomen ympäristökeskuksen CORINE 2018 -maanpeiteaineistoon perustuvia aineistoja laajoista yhtenäisistä luontoalueista ja luonnon ydinalueista. Laajat yli 10 000 hehtaarin kokoiset yhtenäiset luontoalueet ovat tässä aineistossa alueita, jotka ovat merkittäviä toimivan ekologisen verkoston ja luonnon monimuotoisuuden kannalta juuri laaja-alaisuutensa ja yhtenäisyytensä takia. Luonnon ydinalueet ovat alueita, joiden ytimen pinta-ala on vähintään 100 ha, kun niiden 250 m leveä reunavyöhyke on poistettu.

2.2 Maastoselvitykset

Luontotyypit ja kasvillisuus

Selvityksessä kartoitettiin suunnittelualueella sijaitsevien luontotyyppien esiintyminen, luonnontilaisuus, rakenne ja lajisto. Luontotyypit määritettiin alueella vallitsevan kasvillisuuden, maaperän ja vesitalouden mukaan, ja niiden uhanalaisuus arvioitiin LuTu-määritelmien (Punainen kirja 2019) mukaisesti. Erityistä huomiota kiinnitettiin mahdollisiin luonnonsuojelulain (9/2023) 64§:n ja 65§:n suojelemiin luontotyyppeihin, metsälain (1093/1996) 10§:n tai vesilain (587/2011) 2 luvun 11§:n nojalla suojeltuihin luontotyyppeihin sekä monimuotoisuutta ylläpitäviin alueisiin. Luontotyyppikuviot, metsäkuviot sekä mahdolliset uhanalaisten lajien (Punainen kirja 2019) ja EU:n luontodirektiiviin liitteisiin II ja IV b kuuluvien lajien esiintymät kuvioitiin kartalle. Luontotyypit ja kasvillisuus määritettiin maastossa maastokauden 2025 aikana (Taulukko 1).

Linnusto

Selvityksissä hyödynnettiin valtakunnallista linnustonseurantaa varten vakioituja menetelmiä (Koskimies & Väisänen, 1988; Koskimies, 1994), pääasiassa sovellettua kartoituslaskentaa. Kartoituslaskenta on lintujen reviirikäyttäytymiseen perustuva menetelmä, jossa pesimäkauden aikana suoritettavien havaintokäyntien avulla merkitään laulavat ja reviiriä puolustavat linnut kartalle. Erityistä huomiota kiinnitettiin EU:n lintudirektiivin (2009/147/EY) 4 artiklan mukaisiin liitteen I lajeihin sekä vastaaviin muuttolintuihin, samoin kuin Suomessa uhanalaisiksi arvioituihin lintulajeihin (Lehikoinen

ym., 2019). Maankäyttö voi heikentää lintujen elinolosuhteita hävittämällä tai muuttamalla kriittisiä resursseja, kuten pesimäpaikkoja, ravintoa tuottavaa kasvillisuutta ja selviytymiseen tarvittavia suojapaikkoja. Nämä muutokset, yhdessä elinympäristöjen pirstaloitumisen kanssa, voivat heikentää lintujen lisääntymismenestystä ja lisätä niiden alttiutta saalistukselle tai muille häiriöille. Laskentakäynnit tehtiin touko-kesäkuussa 2025, ja käynnit ajoitettiin pääasiassa aamuihin (klo 4—10) (Taulukko 1). Toukokuussa kirjattiin ylös myös ilta/yöaikaan tehdyiltä käynneiltä linnustohavainnot.

Viitasammakko

Viitasammakko (*Rana arvalis*) on koko maassa rauhoitettu ja kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IV a lajeihin. Suomessa laji on luokiteltu elinvoimaiseksi (Hyvärinen ym. 2019). Luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n mukaan sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Viitasammakon päälevinneisyysalue on Etelä- ja Keski-Suomessa, mutta havaintoja on lähes koko maasta tunturialueita lukuun ottamatta. Viitasammakon elinympäristöjä ovat suot, vesistöjen rannat ja erilaiset pienvedet, kuten lammikot, ojat, kosteikot tai rantaluhdat. Laji elää sekä vesi- että maaympäristössä, ja liikkuu niiden välillä. Viitasammakon elinympäristöjä uhkaavat maa- ja vesirakentaminen, soiden ja lammikoiden ojitus sekä maaperän ja vesistöjen happamoituminen ja kemikalisoituminen (Saarikivi, 2017). Viitasammakkokartoitus tehtiin toukokuussa 2025 lisääntymisaikana (Taulukko 1), jolloin laji on helpoimmin havaittavissa soidinäänen perusteella. Soidinääni on lajityypillistä haukuntaa tai pulputusta. Soidintaminen riittää osoittamaan lisääntymispaikan. Lisääntymisalueita ovat lisääntymisreviirit, kutupaikat ja nuijapäiden elinalueet (Saarikivi, 2017). Kartoitus kohdistettiin Talvijärven rantaan.

Liito-orava

Liito-oravaa (*Pteromys volans*) esiintyy Suomessa pääosin Kalajoki-Posio-Kuusamo-linjan eteläpuolella, runsaimpana Pohjanmaalla ja Lounais-Suomessa. Laji on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) ja rauhoitettu EU:n luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla. Rukan alueelta ei ole aiempia ilmoitettuja havaintoja liito-oravasta. Kuusamon alueella lähimmät havainnot ovat vuodelta 2014 ja sijoittuvat yli 15 kilometrin etäisyyteen suunnittelualueesta. Suunnittelualueella ei myöskään esiinny lajille soveltuvia elinympäristöjä, joten erillistä liito-oravakartoitusta ei tehty.

Lepakot

Suomessa esiintyy 13 EU:n luontodirektiivin (92/43/EEC) liitteessä IV(a) mainittua ja Luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n nojalla suojeltua lepakkolajia, joista yleisimpiä ovat muun muassa pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*), vesisiippa (*Myotis daubentonii*) ja viiksisiipat (*Myotis mystacinus/brandtii*) (Mäkelä & Salo, 2023). Lajien tappaminen,

pyydystäminen sekä niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen ovat lain mukaan kielletty. Suomi on lisäksi ratifioinut EUROBATS-sopimuksen, jonka mukaan muun muassa lepakoiden tärkeät ruokailualueet tulisi ottaa huomioon maankäytönsuunnittelussa. Lepakoiden esiintymistä uhkaava tekijä on elinympäristöjen häviäminen (SLTY, 2023; Mäkelä & Salo, 2023).

Lepakkoselvitys toteutettiin asemakaavatason tarkasteluna. Selvityksen tavoitteena oli arvioida, esiintyykö suunnittelualueella lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, tärkeitä siirtymäreittejä tai ravinnonhankinnan kannalta merkittäviä alueita. Kartoituksissa tarkasteltiin alueen potentiaalisia rakennuksia mahdollisina päiväpiiloina ja pyrittiin tunnistamaan lepakoiden liikkumiselle ja saalistukselle soveltuvia ympäristöjä. Kartoitukset toteutettiin heinä-elokuussa 2025 (Taulukko 1) yöaikaan tehtävinä aktiivikartoituksina käyttäen Echo Meter Touch 2- ja Magenta Bat5-detektoreita, jotka havaitsevat lepakoiden kaikuluotausäänet (noin 20—60 kHz). Echo Meter Touch 2 on puhelimeen liitettävä detektori, joka muuntaa lepakoiden kaikuluotausäänet kuultavaan muotoon ja tallentaa ne myöhempää analyysiä varten. Laitteen sovellus mahdollistaa reaaliaikaisen spektrogrammin tarkastelun ja automaattisen lajintunnistuksen. Magenta Bat5 taas on perinteisempi heterodryne-tekniikkaan perustuva lepakkodetektori, jonka avulla voidaan kuulla lepakoiden kaikuluotausäänet reaaliaikaisesti virittämällä laite halutulle taajuudelle.

Lepakkoselvitysten tulosten perusteella lepakoiden käyttämät alueet tulee SLTY:n (2023) mukaan luokitella kolmeen luokkaan: I) lailla suojellut lisääntymis- ja levähdyspaikat, II) tärkeät ruokailu- ja siirtymäalueet sekä III) muut lepakoiden käyttämät alueet.

Jäkkäräverkkokoi

Selvityksessä arvioitiin jäkkäräverkkokoin (*Digitivalva reticulella*) esiintymistä sekä lajille sopivia elinympäristöjä suunnittelualueella. Jäkkäräverkkokoi on Suomessa erittäin uhanalainen (EN) ja erityisesti suojeltava (LSA 2023/1066, liite 6) avoimien niittyjen ja ketojen laji. Jäkkäräverkkokoin toukka elää ja talvehtii toukkana ravintokasvillaan ahojäkkärällä (*Omalotheca sylvatica*) sekä norjanjäkkärällä (*Omalotheca norvegica*). Keväällä toukka kovertaa jäkkärän lehteen kapean käytävän, ”miinan”, sekä kutoo seittiä kehittyvään lehtiruusukkeeseen. Toukat jättävät myös hentoja ulostevanoja lehdelle. (Välimäki, P & Mutanen, M. 2015. Baptria 40: 73–79)

Alueella on tehty aikaisempi selvitys jäkkäräverkkokoin esiintymisestä: Jäkkäräverkkokoin [*Digitivalva reticulella* (Hüber, 1796)] ja sen ravintokasvin ahojäkkärän (*Gnaphalium sylvaticum*) esiintyminen Kuusamon Rukalla 2014–2015 (Välimäki, P & Mutanen, M. 2015. Baptria 40: 73–79). Tässä selvityksessä käytettiin osittain samoja menetelmiä lajin esiintymisen arvioimisessa.

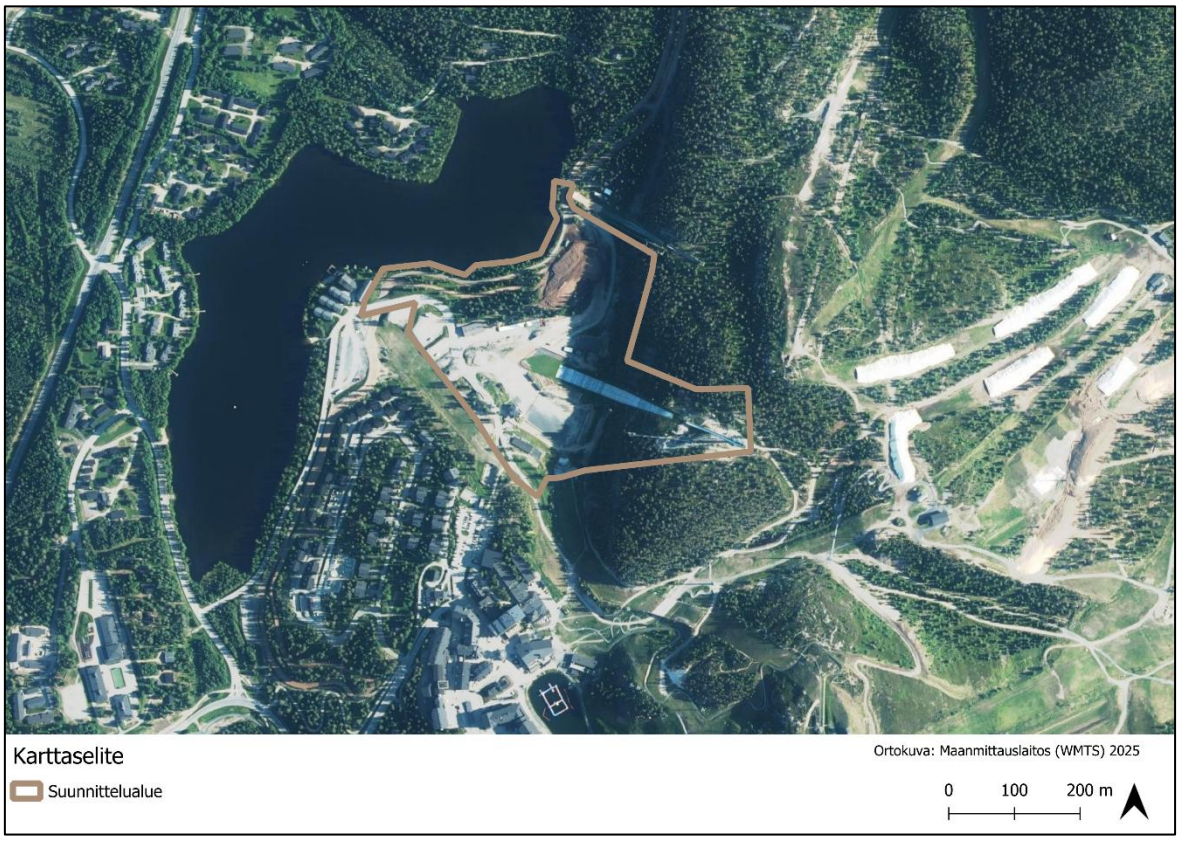
Toukkien syönti- ja ulostejälkiä kartoitettiin ravintokasveilta pian lumen sulamisen jälkeen (Taulukko 1). Jäkkäräkasvustoista laskettiin toukkien asuttamat sekä asumattomat versot. Jäkkäräkasvustojen sijainnit kuvioitiin. Lajimääritys tehtiin ravintokasveilta löydettyihin jälkiin perustuen. Lentäviä yksilöitä ei kartoitettu tai asuttuja kasveja otettu kasvatukseen. Kartoittajina toimivat Iida Ojala ja Riika Poutanen.

Taulukko 1. Kartoitusajankohdat, -kohteet, -olosuhteet ja mahdolliset epävarmuustekijät.

Ajankohta	Kartoituskohde	Kartoitusolosuhteet	Epävarmuustekijät
21.5.2025 klo 16—18 klo 23—00*	Jäkkäräverkkokoi esikartoitus, viitasammakko*	Lämpötila +5, selkeä, tuuli 2—5 m/s	Talvijärvi osittain jäässä
28.5.2025 klo 11—13	Pesimälinnusto, jäkkäräverkkokoi esikartoitus	Lämpötila +1, ajoittaista sadetta.	Kellonaika pesimälinnustolle myöhäinen, äänessä olevat lajit ja yksilöt kirjattiin.
5.6.2025 klo 4:00—10:00 *, klo 10:00—14:00	Pesimälinnusto *, jäkkäräverkkokoi, luontotyypit	Lämpötila + 9 - +12 astetta, puolipilvinen sää. Jäkkäräverkkokoi	Ajoittaiset tuulenpuuskat
6.6.2025 klo 4:00—10:00	Pesimälinnusto, jäkkäräverkkokoi, luontotyypit	Lämpötila + 8 - +12, aurinkoinen ja tyyni sää. Jäkkäräverkkokoi	-
21.7.2025 klo 23.00—1.00	Lepakot	Pouta, lämpötila +21, tuuli 6 m/s	-
10.7.2025 klo 17:00—18:30	Kasvillisuus ja luontotyypit	Putkilokasvien kasvukausi	-
6.8.2025 23—00	Lepakot	Lämpötila +12, tuuli 5 m/s, ajoittaista tihkusadetta	Lepakot lennossa tihkusateesta huolimatta.
7.8.2025 klo 22:00—23:30, klo 2:00—2:30	Lepakot	Pouta, lämpötila +11, tuuli 6 m/s	-
13.8.2025 klo 22:00—00:30	Lepakot	Pouta, lämpötila +12, tuuli 5 m/s	-

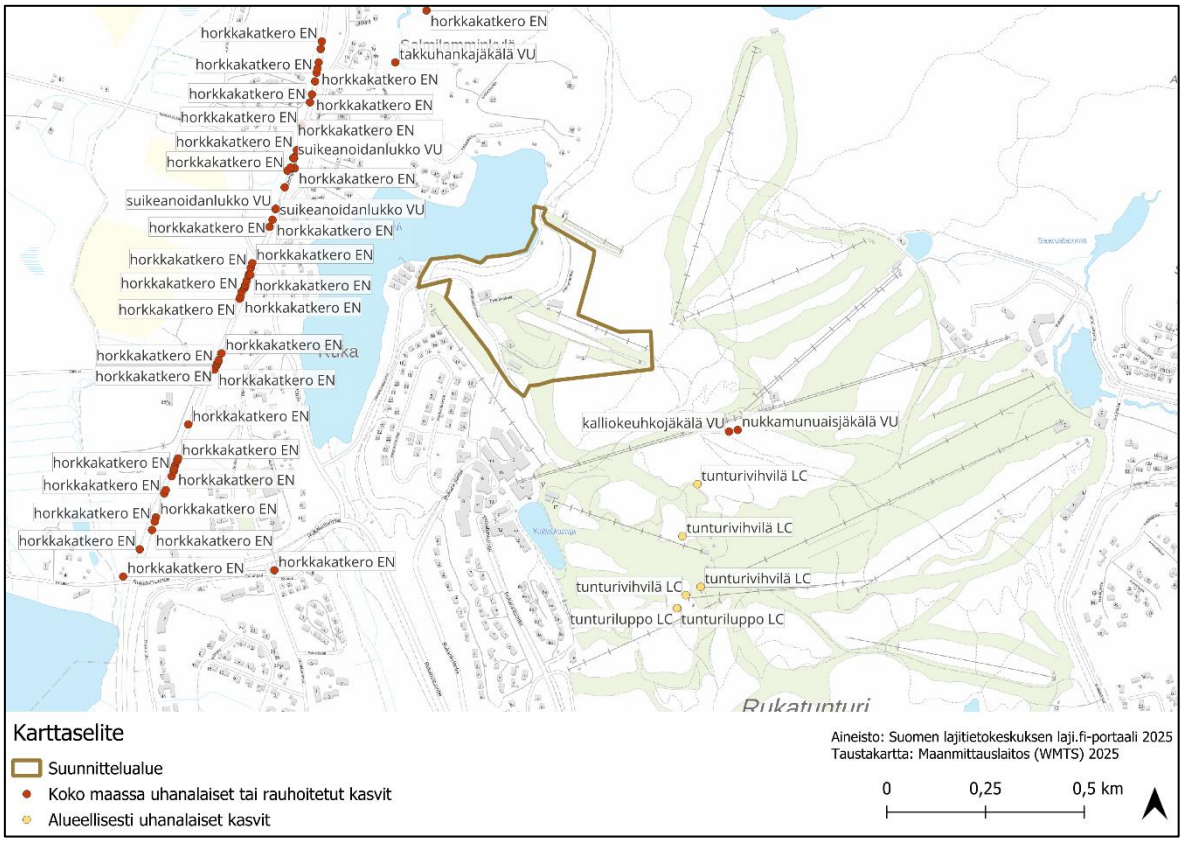
3 Kasvillisuus ja luontotyypit

Suunnittelualue sijoittuu Talvijärven ja rinteiden väliin ja koostuu pääosin rakennetusta ympäristöstä, varasto- ja kenttäalueista sekä niiden lomassa olevista pienialaisista metsä- ja viheralueista (Kuva 4). Suunnittelualueella tai sen lähialueella ei tiedettävästi esiinny luonnonsuojelulain 65§ tiukasti suojelemia luontotyyppejä eikä luonnonsuojelulain 64§ suojelemia luontotyyppejä. Suomen Ympäristökeskuksen LuTu-2018-vinkkiaineiston mukaan hankealueella saattaa esiintyä metsien erikoisluontotyypeistä kalliometsää.

Kuva 4. Suunnittelualueen ja sitä ympäröivän alueen maasto.

Lajitietokeskuksen mukaan suunnittelualueelta ei ole vuodesta 2005 alkaen havaintoja uhanalaisista, luontodirektiivin liitteisiin II tai IV kuuluvista, erityisesti suojeltavista, koko maassa tai alueellisesti rauhoitetuista kasvilajeista. Noin 300 metrin päässä on havaintoja uhanalaisista kalliokeuhkojäkälästä (VU) ja nukkamunuaisjäkälästä (VU). Alueellisesti uhanalaisista tunturivihvilästä (LC) ja tunturiluposta (LC) on havaintoja vastaavalta etäisyydeltä. Erittäin uhanalaisesta horkkakatkerosta (EN) on runsaasti havaintoja Kemijärventien varresta (Kuva 5).

Kuva 5. Suunnittelualueen ympäristössä esiintyvät koko maassa tai alueellisesti uhanalaiset kasvit.

Maastoselvityksen mukaan suunnittelualue on pääosin avonaista muokattua maata, joka koostuu kulkuväylistä, sorakentistä, pienistä metsiköistä sekä pientareista.

Alueen puusto on kuusivaltaista. Mäntyä, koivua ja raitaa esiintyy myös yleisenä. Lehtipuita esiintyy myös yksittäisinä ryhminä. Puusto on pääosin varttunutta tai saavuttanut uudistuskypsyyden. Kasvillisuudessa vallitsee uuselinympäristöjen avonaisuutta ja kulutusta kestävä lajisto. Avonaisilla alueilla on paikoitellen laajoja ahojäkkärän (*Omalotheca sylvatica*) kasvustoja, joissa seuralaislajeina ahokissankäpälää (NT) (*Antennaria dioica*) sekä nurmikonnantatarta (*Bistorta vivipara).*

Suunnittelualueella on kerrossammal-mustikkatyypin (HMT) varttuneita tuoreita kankaita (Kuva 6). Metsäkuviot ovat kapeita ja jäävät rakennettujen alueiden väliin. Puusto ja kasvillisuus on säilynyt luonnontilaisen kaltaisena. Valtalajeina mustikka, puolukka, seinäsammal ja korpikarhunsammal. Kenttäkerroksessa esiintyy metsäkorte (*Equisetum sylvaticum*), kangasmaitikka (*Melampyrum pratense*), metsämaitikka (*Melampyrum sylvaticum*), metsätähti (*Trientalis europaea*), kevätpiippo (*Luzula pilosa*), pikkutalvikki (*Pyrola minor*), nurmilauha (*Deschampsia cespitosa*), metsälauha (*Avenella flexuosa)*, nokkonen (*Urtica dioica*), siankärsämö (*Achillea millefolium*) ja koiranputki (*Anthriscus*

sylvestris). Pääpuuna on kuusi ja sekapuuna hieskoivua ja mäntyä. Kuuset ovat uudistuskypsyyden saavuttaneita. Luontotyyppien luonnontilan alenema katsotaan johtuvan maankäytön pirstaloivasta vaikutuksesta. Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat ovat uhanalaisuusluokitukseltaan Pohjois-Suomessa ja koko Suomessa silmälläpidettäviä (NT).

Alueella on pienialainen tihkupinta ojan laidalla (Kuva 7). Esiintymässä on pohjavesivaikutteista lajistoa, kuten pohjanhorsma (*Epilobium hornemannii*), suo-ohdake (*Cirsium palustre*), purolähdesammal (Philonotis fontana), lähdelehväsammal (*Rhizomnium* magnifolium) sekä hetehiirensammal (*Ptychostomum weigelii*). Voidaan olettaa, että tihkupinta on syntynyt paikalleen maanmuokkauksen ja rakentamisen seurauksena. Luontotyyppi ei ole luonnontilainen.

Alue rajoittuu mäntyvaltaiseen, kiviseen ja kallioiseen rinteeseen. Rinne on varttunutta kuivahkoa kangasta, jossa puusto on erirakenteista (Kuva 8). Puuston rakenne on luonnontilaisen kaltaista ja kuviolla on lahopuuta sekä vanhoja puita. Pohjakerroksessa vallitsee kanerva (*Calluna vulgaris*), variksenmarja (*Empetrum nigrum*), puolukka sekä mustikka. Pohjakerroksen jäkäläpeite on harva ja yleisenä sammaleena esiinty seinäsammal. Kivisyys ja kallioisuus muodostaa aukkoja pohjakerrokseen. Rinteeseen sijoittuvat rakenteet heikentävät luontotyypin luonnontilaa. Luontotyyppi on luonnontilaisen kaltainen. Kuivahkot kankaat ovat uhanalaisuusluokitukseltaan Pohjois-Suomessa silmälläpidettäviä (NT) ja koko maassa vaarantuneita (VU). Alueen luontotyypit on rajattu kartalle Kuva 9.

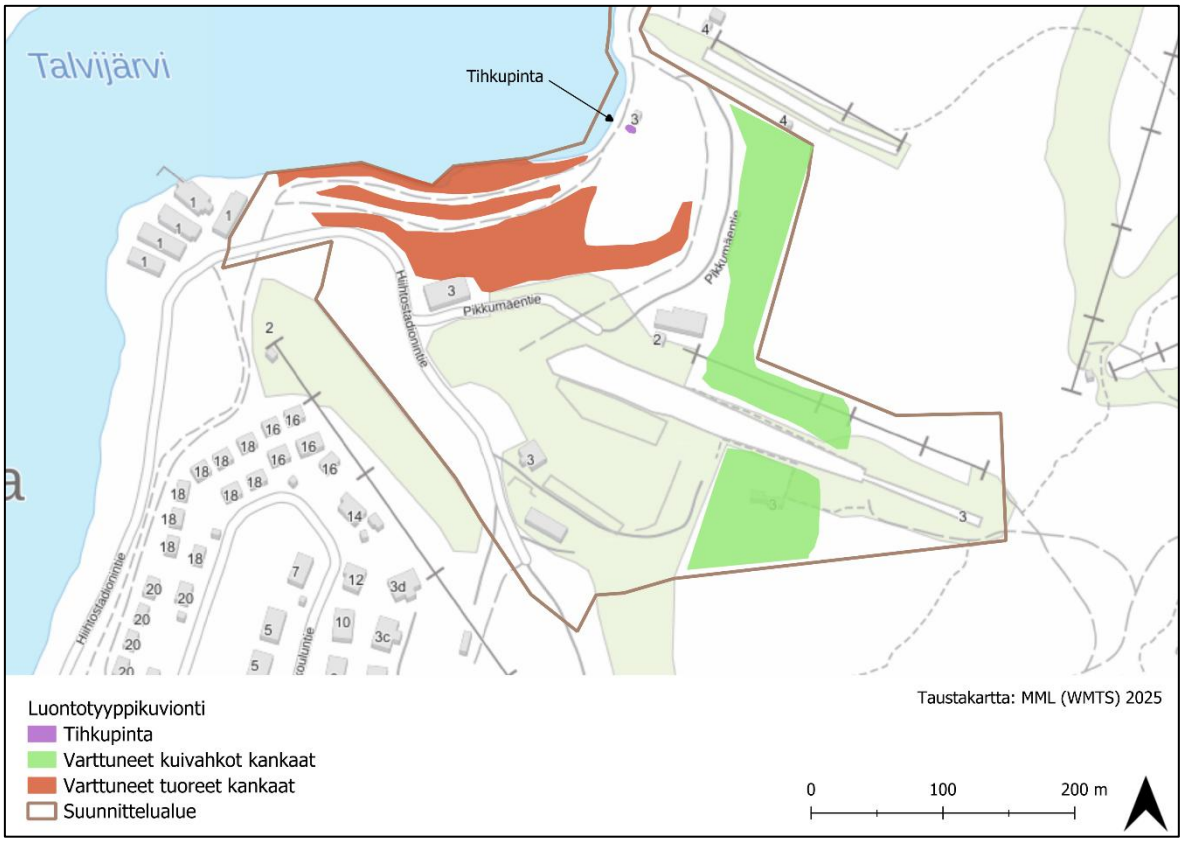
Kuva 6. Tuoretta kangasta. Kuva 10.7.2025 Riika Poutanen

Kuva 7. Tihkupinta. Kuva 10.7.2025 Riika Poutanen

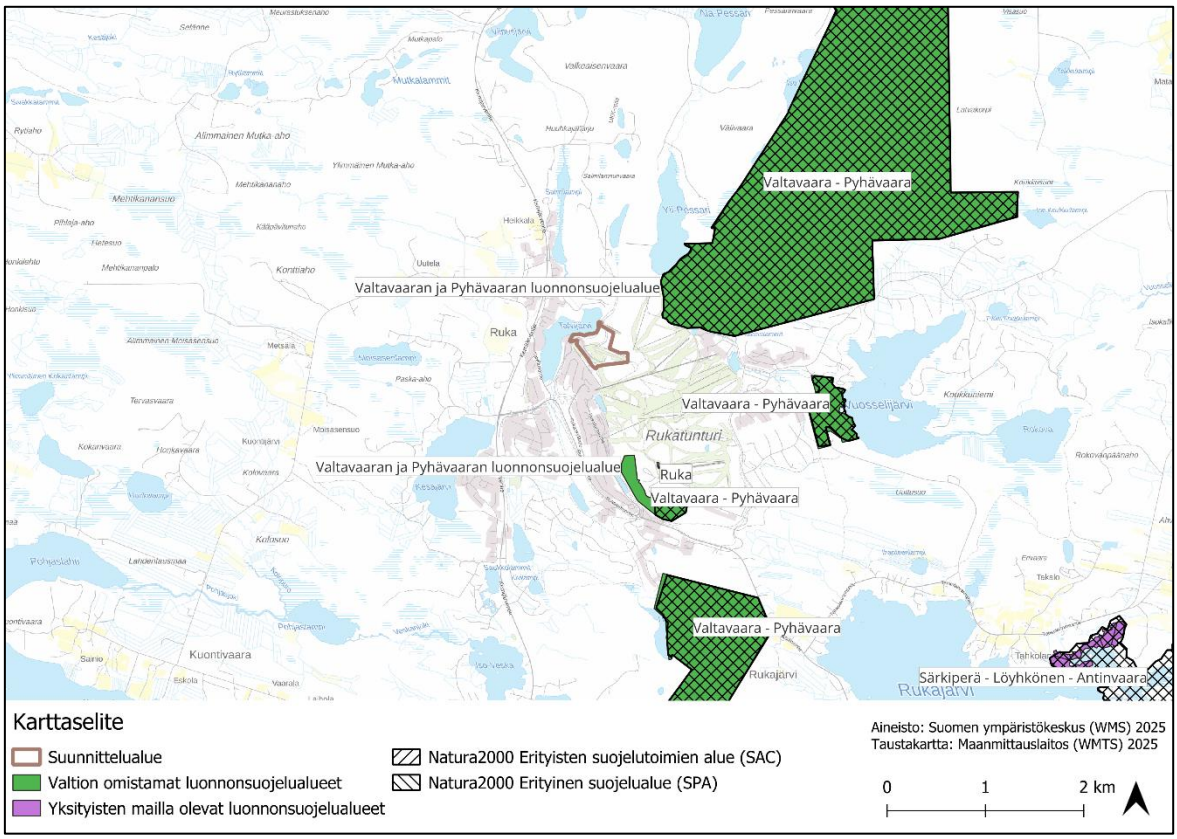
Kuva 8. Varttunut kuivahko kangas. Kuva 6.6.2025 Iida Ojala.

Kuva 9. Luontotyyppikuviointi

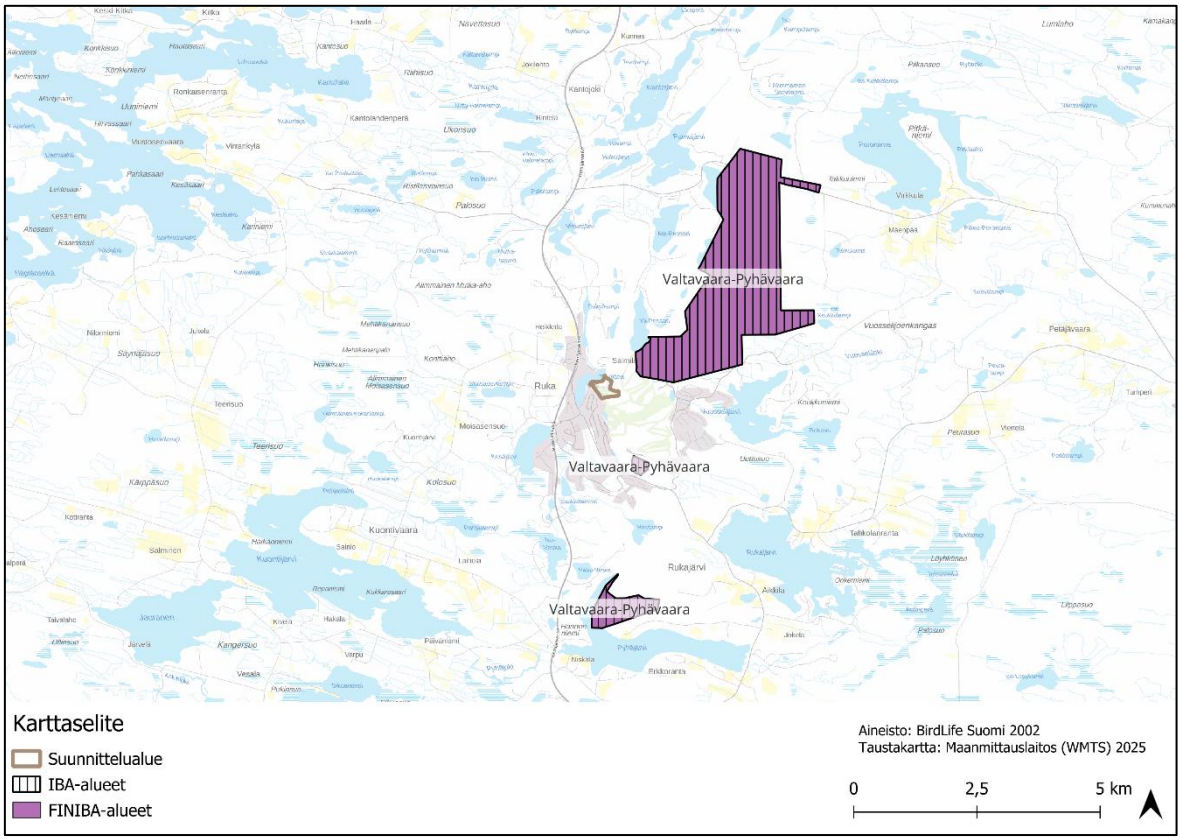
4 Suojellut ja arvokkaat alueet

Suunnittelualueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita, Natura 2000 -alueita, tiedossa olevia metsälaki- tai vesilakikohteita eikä linnustollisesti arvokkaita kohteita. Suunnittelualuetta lähin luonnonsuojelualue on Valtavaara-Pyhävaara (ESA110020), joka on valtion omistama luonnonsuojelualue ja kuuluu myös valtaosin Natura 2000 -alueisiin (SPA/SAC). Valtavaara-Pyhävaaran luonnonsuojelualue koostuu useasta alueesta, jotka sijaitsevat noin 500 metrin – 2 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta. Reilun kilometrin päässä sijaitsee yksityisten mailla oleva luonnonsuojelualue Ruka (ERA270322) (Kuva 10).

Kuva 10. Suunnittelualuetta lähimpänä sijaitsevat luonnonsuojelualueet.

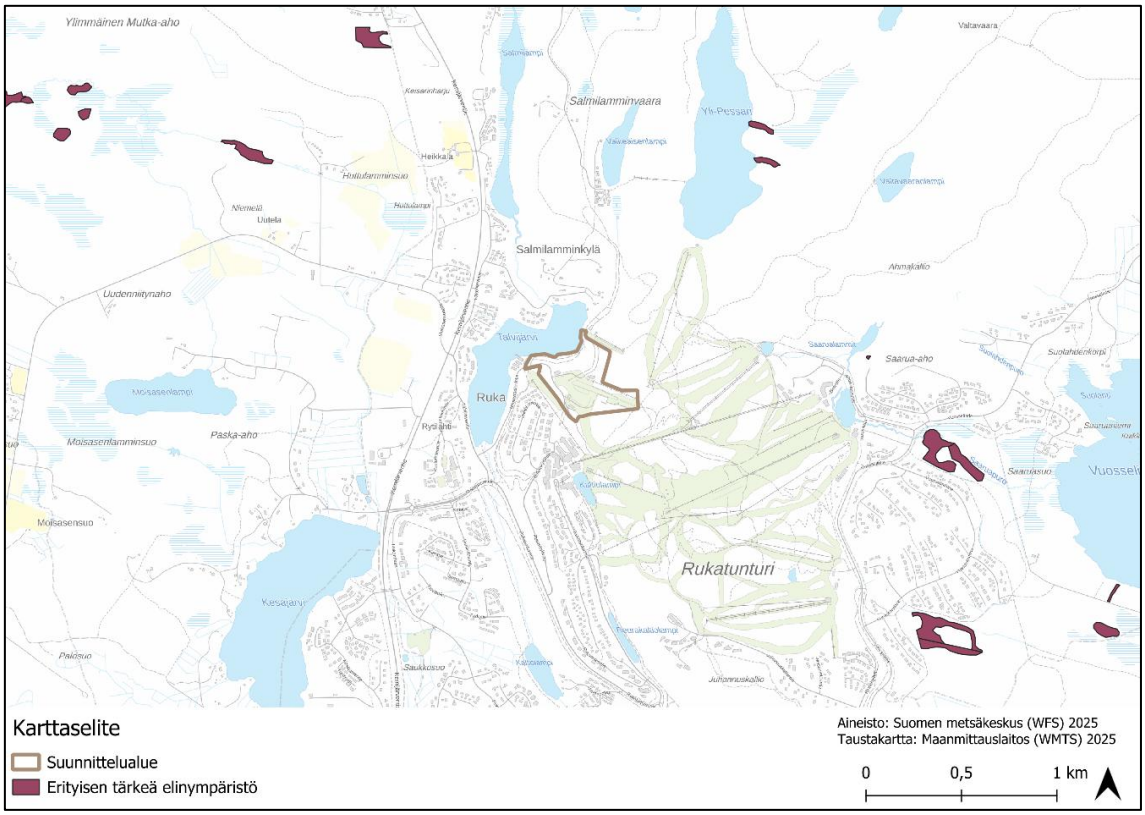
Suunnittelualueelle ei sijoitu kansallisesti, kansainvälisesti tai maakunnallisesti tärkeitä lintualueita. Lähin Suomen kansallisesti tärkeä alue, FINIBA-alue, on Valtavaara-Pyhävaara, joka sijaitsee suunnittelualueesta reilun 500 metrin etäisyydellä. Valtavaara-Pyhävaara kuuluu myös kansainvälisesti tärkeisiin lintualueisiin eli IBA-alueisiin (Kuva 11). Lähimmät maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI) sijaitsevat yli kymmenen kilometrin etäisyydellä (BirdLife Suomi, 2025; Kuusamon lintukerho, 2018). Suunnittelualue ei sijaitse lintujen tunnetuilla päämuuttoreiteillä (Lehtiniemi & Toivanen, 2023).

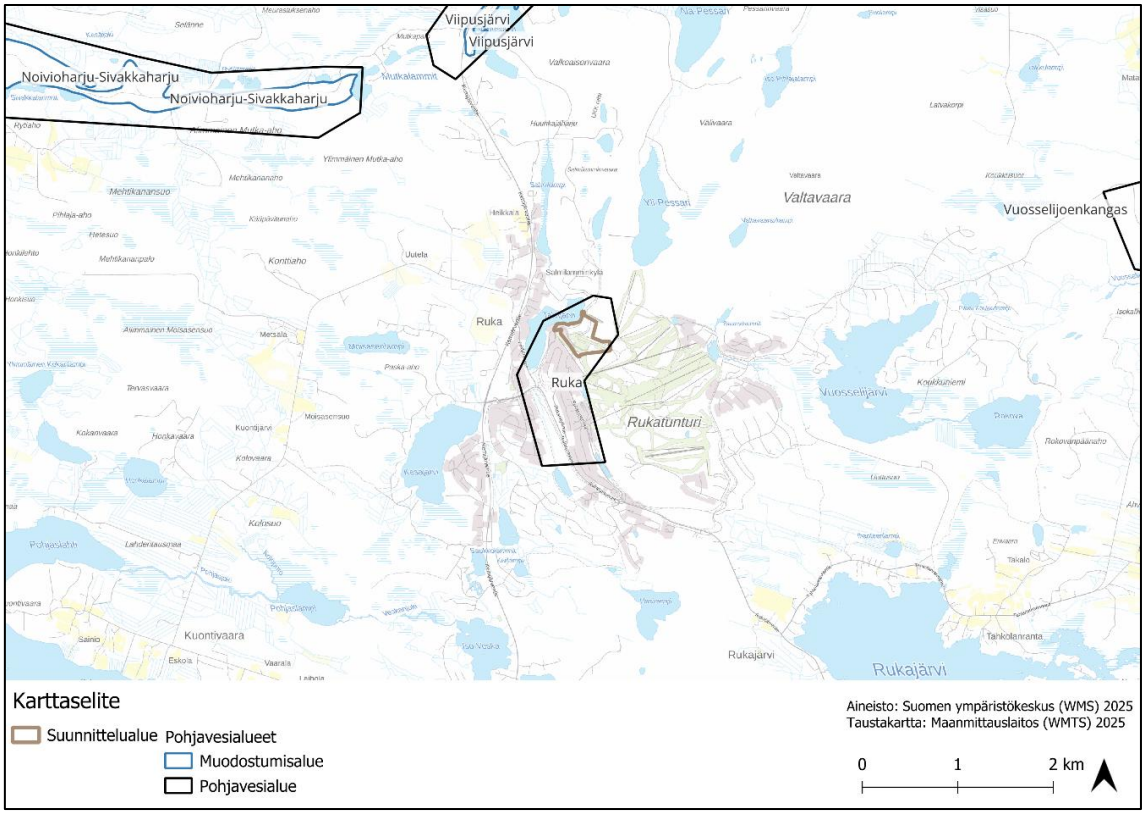

Kuva 11. Kansainvälisesti tärkeät lintualueet (IBA) ja Suomen tärkeät lintualueet (FINIBA).

Alueella ei sijaitse metsälain 10 § mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Muutaman kilometrin etäisyydellä niitä on useita (Kuva 12). Kohteet ovat luokitukseltaan pienvesistöjen välittömiä lähiympäristöjä, suoelinympäristöjä ja reheviä lehtolaikkuja. Lähimpiinkin kohteisiin etäisyys on noin kilometrin.

Suunnittelualue sijaitsee Rukan pohjavesialueella, joka on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (Kuva 13).

Kuva 12. Metsälain 10§ mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt.

Kuva 13. Pohjavesialueet hankealueen ympäristössä.

5 Linnusto

Suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä aiemmin havaittua huomionarvoista linnustoa selvitettiin noin kahden kilometrin säteeltä Suomen lajitietokeskuksen laji.fi -portaalista. Lajitietokeskukselle tehdyn aineistopyynnön (17.6.2025) mukaan kahden kilometrin säteellä suunnittelualueesta on tehty 348 huomionarvoista lintuhavaintoa vuodesta 2015 alkaen (Taulukko 2). Karkeistetut havainnot on esitetty Liitteessä 1. Itse suunnittelualueelta ei ole aiempia ilmoitettuja huomionarvoisia lintuhavaintoja. Lähimmät ilmoitetut havainnot sijoittuvat alueen välittömään läheisyyteen.

Suunnittelualueen välittömästä läheisyydestä on ilmoitettu havaintoja västäräkistä (NT), kivitaskusta (LC), kuikasta (LC), kalatiirasta (LC), laulujoutsenesta (LC), räystäspääskystä (EN) ja pilkkasiivestä (VU). Edellä mainituista lajeista suunnittelualueella ei kuitenkaan katsota esiintyvän potentiaalista elinympäristöä kuikalle, laulujoutsenelle tai pilkkasiivelle. Alueen välittömässä läheisyydessä sijaitseva Talvijärvi voi tosin tarjota elinympäristöä näille lajeille sekä esimerkiksi kalatiiralle. Suunnittelualue voi sen sijaan tarjota potentiaalisia elinympäristöjä västäräkille, kivitaskulle ja räystäspääskylle.

Alueesta noin 250 metrin etäisyydeltä, Rukankyläntien, Rukatunturintien ja Kaltiolammen alueelta, on ilmoitettuja havaintoja myös haarapääskystä (VU), räystäspääskystä, västäräkistä, lirosta (NT), tukkasotkasta (EN), laulujoutsenesta, kalatiirasta, varpusesta (EN), harakasta (NT), järripeiposta (NT), haapanasta (VU), lapintiirasta (LC), selkälokista (EN), tuulihaukasta (LC), taivaanvuohesta (NT) ja palokärjestä (LC). Talvijärven toisella puolella, alueesta noin 400 metrin etäisyydellä, on myös ilmoitettu havaintoja haarapääskystä, västäräkistä, harakasta, palokärjestä, kuukkelista (NT) ja pohjansirkusta (NT).

Taulukko 2. Suunnittelualueesta noin kahden kilometrin säteellä vuodesta 2015 alkaen ilmoitetut lintuhavainnot jaoteltuna uhanalaisuusluokitusten (= alueellisesti uhanalainen), EU:n lintudirektiivistatuksen ja viimeisimmän ilmoitetun havaintovuoden mukaan. Huomionarvoisiksi katsotaan EU:n lintudirektiivissä mainitut liitteen I lajit sekä muuttolinnut.*

Erittäin uhanalaiset (EN) lajit		
Laji	EU:n lintudirektiivi	Viimeisin havainto
Hömötiainen (*Poecile montanus*)	-	2025
Tukkasotka (*Aythya fuligula*)	Direktiivin muuttolintu Direktiivin II/A-liite Direktiivin III/B-liite	2024
Räystäspääsky (*Delichon urbicum*)	-	2024
Selkälokki (*Larus fuscus*)	Direktiivin muuttolintu	2019
Varpunen (*Passer domesticus*)	-	2019
Viherpeippo (*Carduelis chloris*)	-	2023
Vaarantuneet (VU) lajit		

Laji	EU:n lintudirektiivi	Viimeisin havainto
Haapana (*Anas penelope*)	Direktiivin II/A-liite Direktiivin III/B-liite	2024
Haarapääsky (*Hirundo rustica*)	-	2024
Jouhisorsa (*Anas acuta*)	Direktiivin muuttolintu Direktiivin II/A-liite Direktiivin III/B-liite	2022
Koskikara (*Cinclus cinclus*)	Direktiivin muuttolintu	2021
Metsähanhi (*Anser fabalis*) (huom. tundrametsähanhi EN)	Direktiivin muuttolintu Direktiivin II/A-liite	2023
Pajusirkku (*Emberiza schoeniclus*)	-	2023
Pilkkasiipi (*Melanitta fusca*)	Direktiivin muuttolintu Direktiivin II/B-liite	2022
Töyhtötiainen (*Lophophanes cristatus*)	-	2022
Silmälläpidettävät (NT) lajit		
Laji	**EU:n lintudirektiivi**	**Viimeisin havainto**
Harakka (*Pica pica*)	Direktiivin II/B-liite	2023
Isokoskelo (*Mergus merganser*)	Direktiivin II/B-liite	2024
Järripeippo (*Fringilla montifringilla*)	-	2023
Kuukkeli (*Perisoreus infaustus*)	-	2025
Lapintiainen (*Poecile cinctus*)	-	2022
Liro (*Tringa glareola*)	Direktiivin I-liite	2023
Närhi (*Garrulus glandarius*)	-	2022
Pohjansirkku (*Emberiza rustica*)	Direktiivin muuttolintu	2023
Taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*)	Direktiivin II/A-liite Direktiivin III/B-liite	2017
Valkoviklo (*Tringa nebularia*)	-	2022
Västäräkki (*Motacilla alba*)	-	2024
Elinvoimaiset (LC) lajit		
Laji	**EU:n lintudirektiivi**	**Viimeisin havainto**
Harmaapäätikka (*Picus canus*)	Direktiivin I-liite	2022
Idänuunilintu (*Phylloscopus trochiloides*)	Direktiivin muuttolintu	2023
Kalatiira (*Sterna hirundo*)	Direktiivin I-liite	2023
Keltavästäräkki (*Motacilla flava*)	Direktiivin muuttolintu	2018
Kivitasku (*Oenanthe oenanthe*)	Direktiivin muuttolintu	2022
Kuikka (*Gavia arctica*)	Direktiivin I-liite	2024
Kurki (*Grus grus*)	Direktiivin I-liite	2018
Lapintiira (*Sterna paradisaea*) *	Direktiivin I-liite	2019
Laulujoutsen (*Cygnus cygnus*)	Direktiivin I-liite	2023
Palokärki (*Dryocopus martius*)	Direktiivin I-liite	2023
Pohjantikka (*Picoides tridactylus*)	Direktiivin I-liite	2024
Sinirinta (*Luscinia svecica*) *	Direktiivin I-liite	2017
Tuulihaukka (*Falco tinnunculus*)	Direktiivin muuttolintu	2017

Suunnittelualueen pesimälinnustoa selvitettiin myös sovelletun kartoituslaskennan maastokäynneillä. Suunnittelualueelta ja Talvijärven alueelta havaittiin monipuolista linnustoa. Lajisto koostuu uhanalaisuusluokitukseltaan pääasiassa elinvoimaisista (LC) lajeista, mutta alueelta tehtiin havaintoja myös huomionarvoisesta lajistosta (Taulukko 3, Kuva 14). Huomionarvoisiksi lajeiksi katsottiin silmälläpidettävät (NT), uhanalaiset (VU-EN) sekä EU:n lintudirektiivin liitteeseen I tai muuttolintuihin kuuluvat lajit. Havaittujen lajien reviirit laskettiin maastokäyntien perusteella. Suunnittelualueella tehtiin myös karkeistettavia havaintoja, jotka on esitetty Liitteessä 1. Liite 1 on tarkoitettu viranomaiskäyttöön.

Suunnittelualueella kulkevan Pikkumäentien varrella ja sen itäpuolella sijaitsevassa rinteessä havaittiin erittäin uhanalaisten (EN) hömötiaisten (*Poecile montanus*) varoittelukäyttäytymistä. Hömötiainen on metsälintu, jonka elinympäristössä olennaista ovat talviaikaisen ravinnonhankinnan kannalta järeät havupuut, kesällä lehtipuut ja pesimisen osalta lahot lehtipuupökkelöt. Hömötiaisen elinympäristöjä voi suojella välttämällä hakkuita, lisäämällä jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen osuutta, säästämällä lahopuupökkelöitä ja lisäämällä sekapuustoisuutta (BirdLife Suomi, 2024).

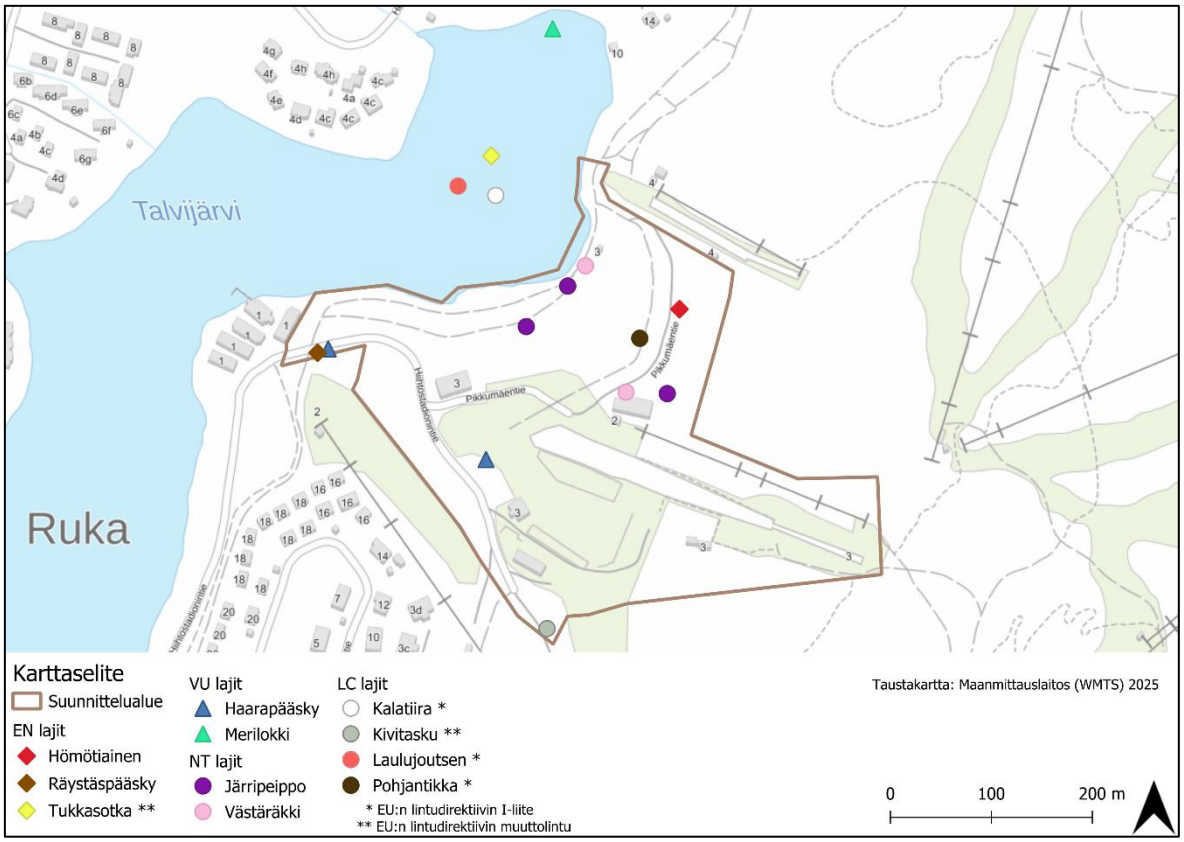
Suunnittelualueen länsilaidassa havaittiin pesivinä myös erittäin uhanalaiseksi (EN) luokiteltuja räystäspääskyjä (*Delichon urbicum*). Räystäspääsky on ihmisasutuksen lähellä viihtyvä laji, jonka pesimisympäristöksi soveltuvat muun muassa suunnittelualueella sijaitsevat sillat sekä rakennusten räystäät. Räystäspääskyn lisäksi alueelta havaittiin kesäaikaan tyhjinä olevista avoimista rakennuksista myös pesiviä haarapääskyjä (*Hirundo rustica*), jotka on luokiteltu vaarantuneiksi (VU). Silmälläpidettävistä (NT) lajeista alueelta havaittiin västäräkkejä (*Motacilla alba*) sekä järripeippoja (*Fringilla montifringilla*).

Talvijärven alueelta havaittiin useita erittäin uhanalaisiksi (EN) luokiteltuja tukkasotkia (*Aythya fuligula*) sekä vaarantuneeksi (VU) luokiteltu merilokki (*Larus marinus*). Elinvoimaisista (LC) lajeista Talvijärven alueelta havaittiin kalatiira (*Sterna hirundo*), laulujoutsen (*Cygnus cygnus*), sinisorsa (*Anas platyrhynchos*) ja telkkä (*Bucephala clangula*). Edellä mainituista EU:n lintudirektiivin I-liitteeseen kuuluvat kalatiira ja laulujoutsen.

Taulukko 3. Suunnittelualueelta havaittu lintulajisto jaoteltuna uhanalaisuusluokitusten ja EU:n lintudirektiivistatuksen mukaan. Huomionarvoisiksi katsotaan EU:n lintudirektiivissä mainitut liitteen I lajit sekä muuttolinnut. Taulukossa on esitetty suunnittelualueen (ja suunnittelualueen välittömän lähiympäristön) reviirien tulkittu lukumäärä.

Erittäin uhanalaiset (EN) lajit		
Laji	EU:n lintudirektiivi	Reviirit
Hömötiainen (*Poecile montanus*)	-	1
Räystäspääsky (*Delichon urbicum*)		1
Tukkasotka (*Aythya fuligula*)	Direktiivin muuttolintu	-

	Direktiivin II/A-liite Direktiivin III/B-liite	
Vaarantuneet (VU) lajit		
Laji	**EU:n lintudirektiivi**	**Reviirit**
Haarapääsky (*Hirundo rustica*)	-	2
Merilokki (*Larus marinus*)	Direktiivin II/B-liite	-
Silmälläpidettävät (NT) lajit		
Laji	**EU:n lintudirektiivi**	**Reviirit**
Järripeippo (*Fringilla montifringilla*)	-	3
Västäräkki (*Motacilla alba*)	-	2
Elinvoimaiset (LC) lajit		
Laji	**EU:n lintudirektiivi**	**Reviirit**
Hippiäinen (*Regulus regulus*)	-	1
Kalatiira (*Sterna hirundo*)	Direktiivin I-liite	-
Kivitasku (*Oenanthe oenanthe*)	Direktiivin muuttolintu	1
Käpytikka (*Dendrocopos major*)	-	1
Laulujoutsen (*Cygnus cygnus*)	Direktiivin I-liite	-
Leppälintu (*Phoenicurus phoenicurus*)	-	1 (2)
Metsäkirvinen (*Anthus trivialis*)	-	(2)
Pajulintu (*Phylloscopus trochilus*)	-	6 (1)
Peippo (*Fringilla coelebs*)	-	4
Pohjantikka (*Picoides tridactylus*)	Direktiivin I-liite	1
Punakylkirastas (*Turdus iliacus*)	-	(2)
Räkättirastas (*Turdus pilaris*)	Direktiivin II/B-liite	3
Sinisorsa (*Anas platyrhynchos*)	Direktiivin II/A-liite Direktiivin III/A-liite	-
Talitiainen (*Parus major*)	-	1
Telkkä (*Bucephala clangula*)	Direktiivin II/B-liite	-
Urpiainen (*Acanthis flammea*)	-	(1)
Varis (*Corvus corone*)	Direktiivin II/B-liite	1
Vihervarpunen (Carduelis spinus)	-	7 (1)

Kuva 14. Suunnittelualueelta ja sen lähiympäristöstä havaitut huomionarvoiset lintulajit luokiteltuna uhanalaisuusluokitusten ja lintudirektiivistatuksen mukaan.

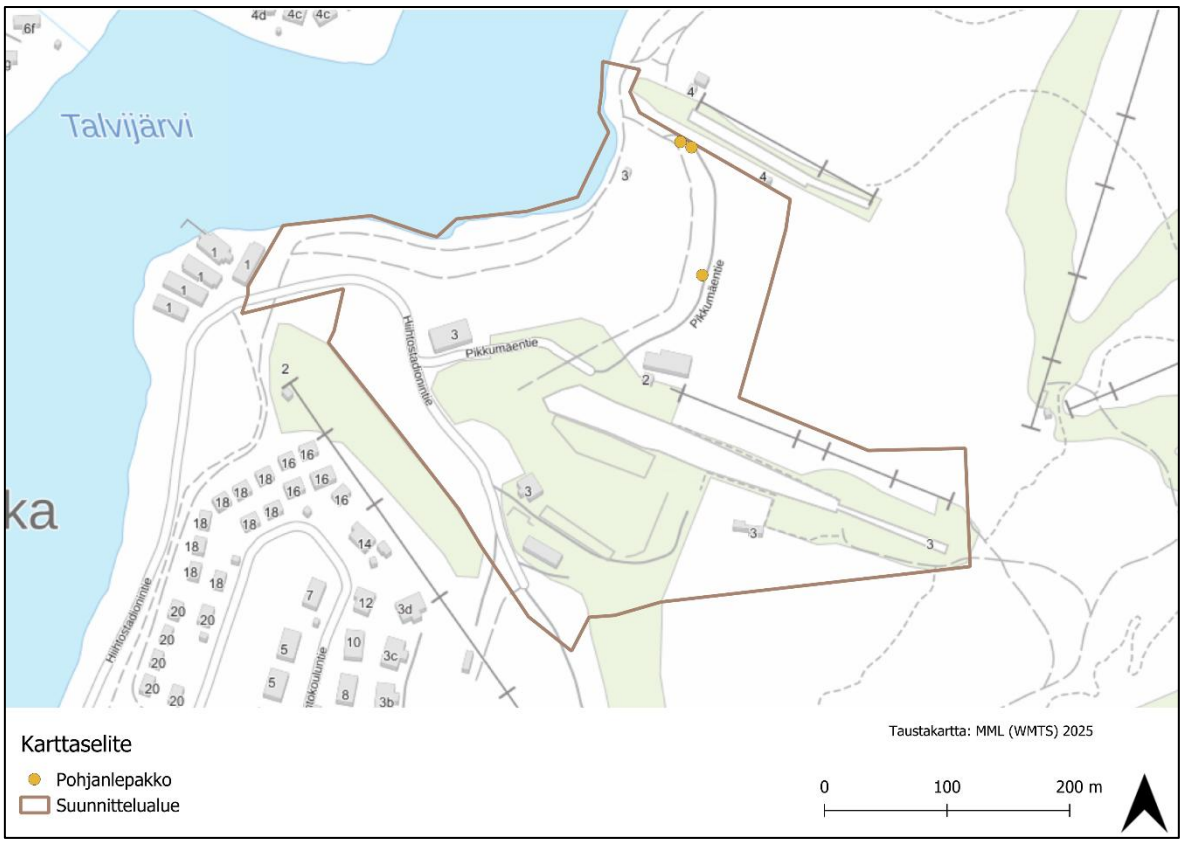
6 Muu eläimistö

6.1 Viitasammakko

Suunnittelualueella ei ole Suomen lajitietokeskuksen laji.fi -portaalin aineistojen mukaan aikaisempia ilmoitettuja havaintoja viitasammakosta. Suunnittelualueella ei myöskään varsinaisesti sijaitse viitasammakon lisääntymiselle potentiaalisia pienvesistöjä. Viitasammakon soidinääntä pyrittiin lajin lisääntymisaikaan kuuntelemaan Talvijärven rannalla. Kartoituksissa ei kuultu viitasammakon soidinääntä tai havaittu sammakonkutua. Esiselvityksen ja kartoitusten mukaan suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse viitasammakon lisääntymis- tai levähdysympäristöjä.

6.2 Lepakot

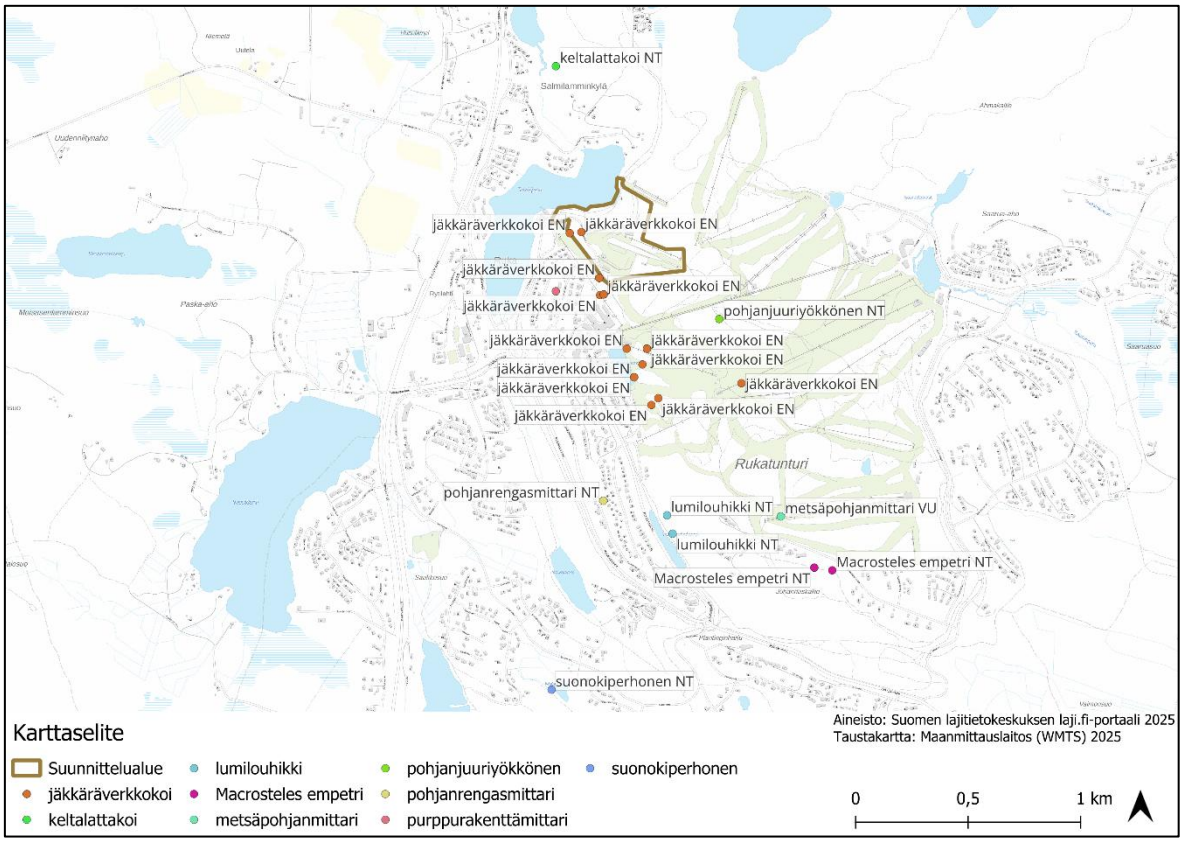
Suomen lajitietokeskuksen laji.fi -portaaliin aineistojen mukaan suunnittelualueelta ei ole aikaisempia ilmoitettuja havaintoja lepakkolajeista. Lähimmät lajihavainnot sijoittuvat 4,5 km etäisyydelle suunnittelualueesta ja ne koskevat pohjanlepakkoa (*Eptesicus nilssonii*). Suunnittelualueelle tehtiin neljä aktiivikartoitusta heinä-elokuun 2025 aikaan. Elokuun maastokartoituskäynneillä suunnittelualueella havaittiin lennossa olevia pohjanlepakoita (Kuva 15). Pohjanlepakko on EU:n luontodirektiivin IV-liitteen tiukasti suojeltu laji. Alueen rakennuksia ja muita levähdyspaikaksi potentiaalisia rakenteita tarkasteltiin päiväpiilojen poissulkemiseksi ja päiväpiiloja ei alueelta havaittu.

Kuva 15. Suunnittelualueelta tehdyt lepakkohavainnot.

6.3 Hyönteiset

Suunnittelualueella ja sen välittömässä läheisyydessä on Suomen lajitietokeskuksen laji.fi -portaalin aineistojen mukaan tehty useita havaintoja uhanalaisesta jäkkäräverkkokoista (EN). Muita noin kilometrin säteellä suunnittelualueesta havaittuja hyönteislajeja ovat keltalattakoi (NT), pohjanjuuriyökkönen (NT), pohjanrengasmittari (NT), metsäpohjanmittari (VU) ja lumilouhikki (NT) (Kuva 16).

Kuva 16. Aiemmin havaitut uhanalaiset ja silmälläpidettävät hyönteislajit.

Kartoituksessa havaittiin jäkkäräverkkokoille sopivaa elinympäristöä sekä merkkejä lajin esiintymisestä. Ahojäkkäräkasvustoista havaittiin *Digitivalva reticulella* -toukan seittiä sekä ulostepapanoita (Kuva 17). Ahojäkkäräkasvustot ovat pääosin avonaisilla mineraalimailla piha-alueilla, kulkureiteillä sekä lasketteluринteen reunoilla (Kuva 18, Kuva 19, Kuva 20). Kasvustot vaihtelivat tuhansien ahojäkkäräversojen laajoista kentistä muutamien kymmenien versojen alueisiin. Yhdeksältä kasvustolta havaittiin vähintään yksi jäkkäräverkkokoin asuttama verso. Yhteensä suunnittelualueelta havaittiin kartoituksessa 33 asuttua versoa.

Kuviolla 6 on suunnittelualueen laajin jäkkäräkasvusto, jolta tavattiin suurin määrä jäkkäräverkkokoin asuttamia versoja. Versoja laskettiin kuviolta yhteensä 4 749 kpl, joista 15 versoa oli asuttuja. Alue on avonaista kulkuväylää ja latupohjaa.

Kuviolta 15 laskettiin 348 versoa, joista 6 oli asuttuja. Lopuilta kuviolta havaittiin 1–3 asuttua versoa.

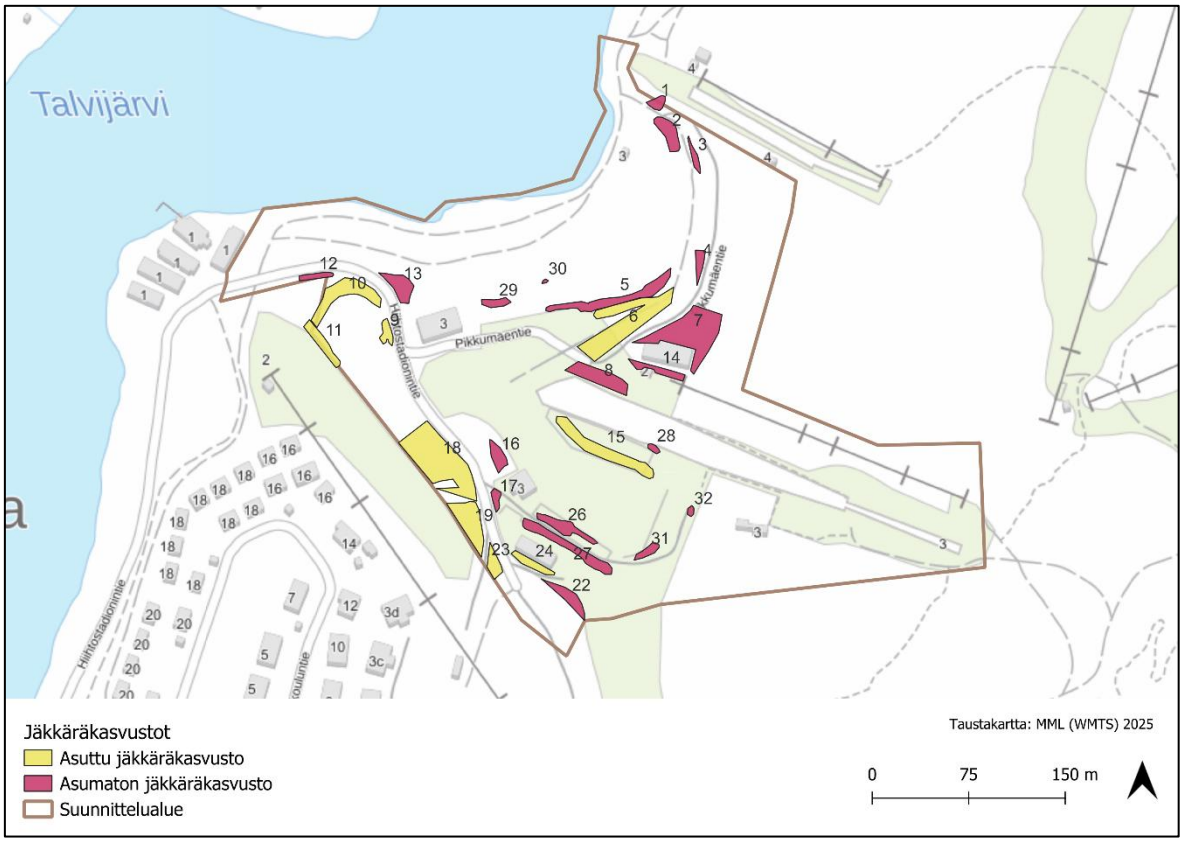
Kuva 17. Digitivalva reticulella -toukan ulostepapanoita sekä seittiä ahojäkkärällä. Kuvattu kuviolta 6 luupin läpi 6.6.2025. Kuva: Riika Poutanen

Kuva 18. Ahojäkkäröitä avoimella mineraalimaalla, kuvio 6. Kuva 10.7.2025, Riika Poutanen

Kuva 19. Kuvio 18. Muun muassa puuston varjostavan vaikutuksen lisääntyminen heikentää ahojäkkärän menestymistä. Kuva 6.6.2025 Iida Ojala

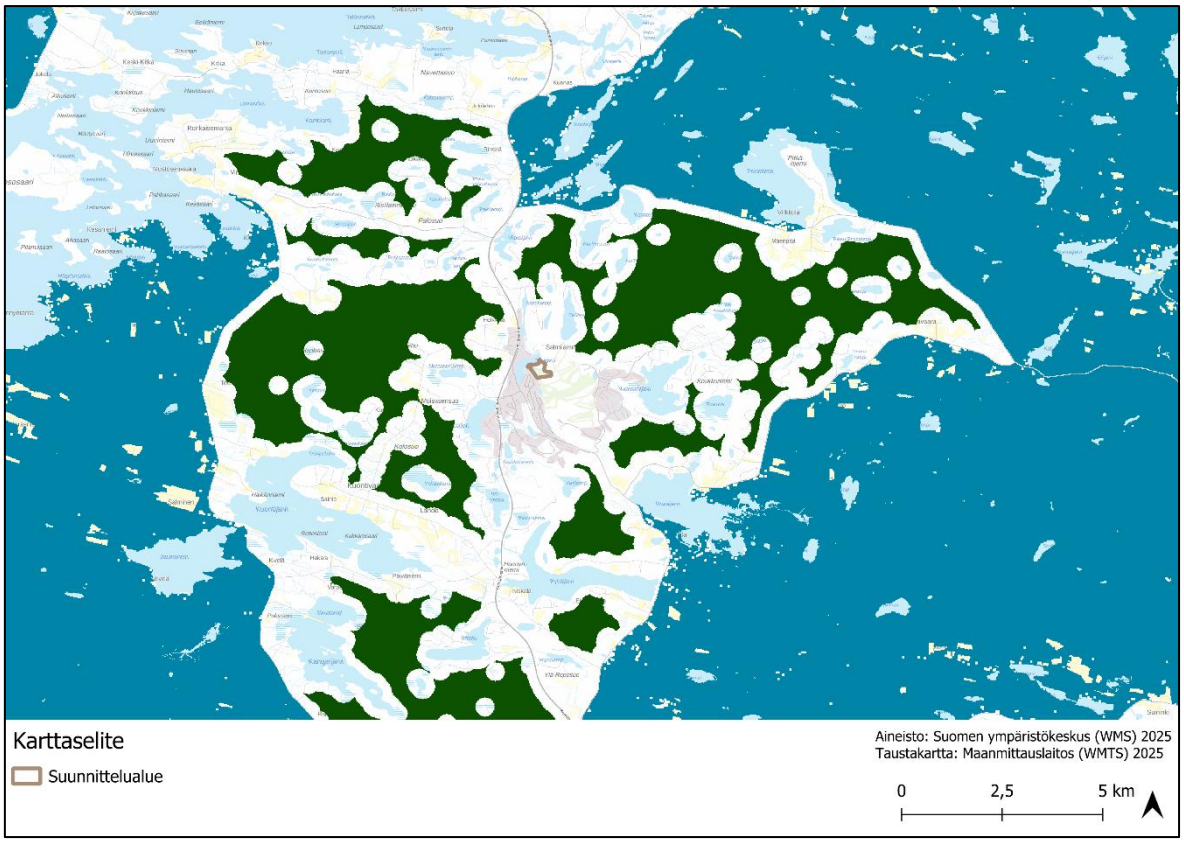

Kuva 20. Jäkkäräkasvustot ja jäkkäräverkkokoin esiintyminen.

6.4 Muu lajisto

Suunnittelualueelta tai sen läheisyydestä ei ole Suomen lajitietokeskuksen laji.fi -portaalin ja Luonnonvarakeskuksen aineistojen mukaan ilmoitettuja havaintoja suurpedoista. Suunnittelualue ei sijoitu myöskään susireviireille. Selvästi ihmisvaikutteisena alueena suunnittelualue ei ylipäätään ole potentiaalista elinympäristöä suurpedoille. Suunnittelualueella liikkuu poroja. Suunnittelualueella havaittiin Talvijärven rannalta piisami (*Ondatra zibethicus*). Piisami on EU:ssa haitalliseksi säädetty vieraslaji (EU:n vieraslajiluettelo) sekä kansallisen vieraslajistrategian vieraslaji.

7 Ekologiset yhteydet

Ekologinen verkosto voidaan jakaa mahdollisimman luonnontilaisiin, luonnoltaan monimuotoisiin ydinalueisiin sekä näiden välisiin reitteihin, jotka mahdollistavat eliöiden liikkumisen ydinalueiden välillä. Verkoston ydinalueisiin voidaan lukea suojelualueiden lisäksi myös muita luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä alueita. Ydinalueiden väliset reitit voivat muodostua esimerkiksi metsäalueista, aukeista tai vesistöistä. Suomen ympäristökeskuksen aineistojen (2018) mukaan suunnittelualue ei kuulu laajoihin yhtenäisiin luontoalueisiin tai luonnon ydinalueisiin (Kuva 21). Suunnittelualue on jo nykyisellään rakennettua ympäristöä, mikä on osaltaan vaikuttanut ekologisiin yhteyksiin. Ekologisten yhteyksien säilymistä voidaan kuitenkin tukea säilyttämällä puustoiset reunavyöhykkeet ja jättämällä viheralueita rakennettujen alueiden väliin.

Kuva 21. Laajat yhtenäiset luontoalueet (sininen) ja luonnon ydinalueet (vihreä).

8 Johtopäätökset ja suositukset

Yhteenveto

Suunnittelualueen luontoarvoja selvitettiin olemassa olevien paikkatietoaineistojen sekä maastokautena 2025 tehtyjen kartoitusten pohjalta. Alueella ei esiinny luonnonsuojelulain (9/2023) 64§:n tai 65§:n luontotyyppejä, metsälain (1093/1996) 10§:n tai vesilain (587/2011) 2 luvun 11§ mukaisia luontotyyppejä. Alueella ei havaittu myöskään uhanalaisia tai EU:n luontodirektiiviin liitteisiin II ja IV b kuuluvia sammal- tai putkilokasvilajeja. Suunnittelualue ei sijoitu luonnonsuojelualueille, Natura 2000 -kohteille tai linnustollisesti arvokkaille alueille. Lähin valtion omistama luonnonsuojelualue, joka kuuluu myös Natura 2000 -verkostoon sekä FINIBA- ja IBA-kohteisiin, sijaitsee noin 500 metrin päässä.

Linnustoselvityksessä alueelta havaittiin 17 lajia. Alueella ei sijaitse linnustollisesti erityisen arvokkaita kohteita, mutta alueelta havaittiin uhanalaisia, lintudirektiivin liitteeseen I sekä lintudirektiivin muuttolintuihin kuuluvia lajeja. Maankäyttötoimet suositellaan ajoitettavaksi pesimäajan (huhti-heinäkuu) ulkopuolelle. Pesinnän suoja koskee sekä rakennustoimintaa että sen valmistelua, kuten maansiirtoja ja puuston raivausta. Lintujen pesintöjen suojasta on säädetty luonnonsuojelulain 70 §:ssä (BirdLife Suomi, 2025). Järeiden sekapuustoisten ryhmien säilyttämisellä voi tukea lisäksi kolopesijöiden elinympäristöjä. Alueelta tehtiin karkeistettavia havaintoja, jotka on esitetty suosituksineen Liitteessä 1.

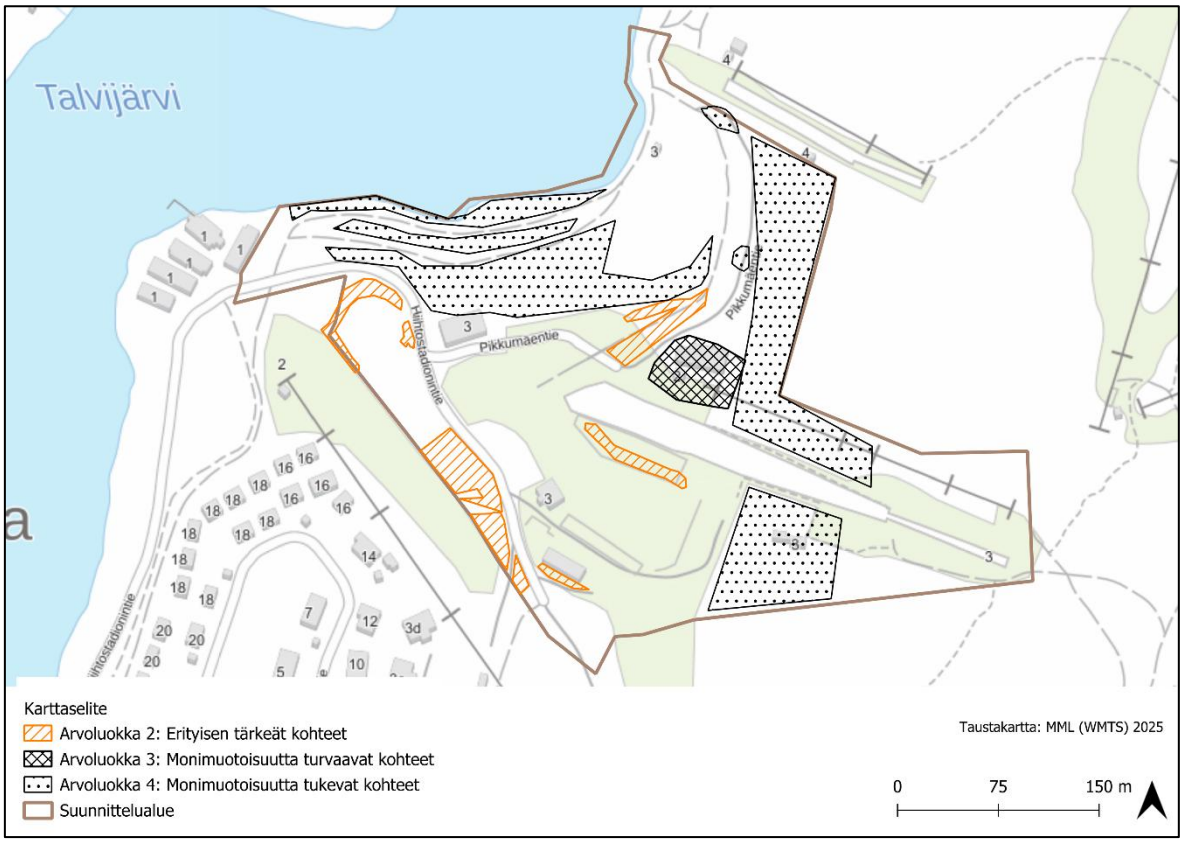
Suunnittelualueella ei sijaitse viitasammakon tai liito-oravan elinympäristöjä. Suunnittelualueella tehtiin havaintoja pohjanlepakosta. Lepakoiden esiintymispaikat ovat muita lepakoiden hyödyntämiä alueita, koska havainnot olivat yksittäisiä ja koskivat vain yhtä lajia. Suunnittelualueelta tai sen lähistöltä ei ole aiempia ilmoitettuja havaintoja suurpedoista. Alueella liikkuu poroja. Suunnittelualue ei sijoitu luonnon ydinalueiden tai laajojen yhtenäisten luontoalueiden alueille eikä niiden välittömään läheisyyteen.

Suunnittelualueelta on useita aiempia ilmoitettuja havaintoja erittäin uhanalaisesta (EN) jäkkäräverkkokoista. Myös vuoden 2025 maastoselvityksissä havaittiin lajia. Jäkkäräverkkokoin esiintymien elinympäristöjen säilymistä ylläpitää säännöllinen häiriö. Kulkureittien, latupohjien ja pientareiden ylläpito ja hoitotoimet ylläpitävät lajille suotuisaa avointa ympäristöä. Mineraalimaan liiallinen kulutus voi myös hävittää kaikki lajin ravintokasvit. Jäkkäräverkkokoin esiintymispaikoilla ei suositella elinympäristöjen olosuhteiden muuttamista tai ahojäkkäräkasvustojen häviämiseen johtavia toimia esimerkiksi rakentamisella.

Arvottaminen

Suunnittelualueen osia arvotettiin arvoluokkiin luonnonarvoihin perustuvien kriteerien pohjalta (Kuva 22). Arvottamisen kriteereitä ovat muun muassa lainsäädännön antama turva luonnonarvoille, luontotyypin tai lajin uhanalaisuus, luontotyypin tai lajin hallinnollinen asema, luontotyyppi- tai lajiesiintymän merkittävyys, luontotyyppi- tai lajiesiintymien muodostamat kokonaisuudet ja kohteen tärkeys ekologisen verkoston kannalta (Mäkelä & Salo, 2023). Erotettavat arvoluokat ovat: luokka 1. Lainsäädännöllä turvatut kohteet, luokka 2. Erityisen tärkeät kohteet, luokka 3. Monimuotoisuutta turvaavat kohteet, luokka 4. Monimuotoisuutta tukevat kohteet.

Suunnittelualueella arvoluokan 2 alueita eli erityisen tärkeitä kohteita ovat erittäin uhanalaisen jäkkäräverkkokoin esiintymisalueet, jotka katsotaan uhanalaisen lajin merkittäviksi esiintymiksi. Arvoluokan 3 alue on uhanalaisen lajin muu esiintymä. Arvoluokan 3 rajausperustetta on käsitelty tarkemmin erillisessä Liitteessä 1. Arvoluokan 4 monimuotoisuutta tukeviin alueisiin kuuluu silmälläpidettävän luontotyypin esiintymiä sekä pohjanlepakon käyttämät alueet.

Kuva 22. Arvottaminen

Lähteet

Lainsäädäntö

Luonnonsuojelulaki (9/2023)

Luontodirektiivi (1992/43/ETY)

Lintudirektiivi (2009/147/EC)

Metsälaki (1093/1996)

Kartta-aineistot

BirdLife Suomi. Kansainvälisesti tärkeät lintualueet (IBA) ja kansallisesti tärkeät lintualueet (FINIBA). Ladattu osoitteesta BirdLife Suomi | Tärkeät lintualueet

BirdLife Suomi. 2023. Lintujen päämuuttoreitit Suomessa. Aineisto ladattu 24.4.2025 osoitteesta: BirdLife Suomi | Lintujen päämuuttoreitit Suomessa

Kuusamon lintukerho ry. 2018. Kuusamon maakunnallisesti tärkeät lintujen kerääntymäalueet (MAALI-alueet). Ladattu 19.5.2025 osoitteesta BirdLife Suomi | Yhdistysten MAALI-raportit

Luonnonvarakeskuksen monilähteisen VMI:n (MVMI) katselupalvelu (WMS). 2025. Kasvupaikka 2021, Puuston ikä 2021

Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS). 2025. Taustakartta. Maastokartta. Ortokuva.

Suomen lajitietokeskuksen Laji-fi-portaali. 2025. Aineistopyynnöt http://tun.fi/HBF.105205, http://tun.fi/HBF.105208 ja http://tun.fi/HBF.105210

Suomen metsäkeskuksen avoin metsä- ja luontotieto (WFS). 2025 Erityisen tärkeät elinympäristöt, Metsänkäyttöilmoitukset

Suomen ympäristökeskuksen avoimet aineistot (WMS). 2024. Luonnon ydinalueet, Laajat yhtenäiset luontoalueet.

Suomen ympäristökeskuksen paikkatietorajapinnat (WFS) 2025. Pohjavesialueet.

Suomen ympäristökeskuksen WFS. 2024. Valtion omistamat luonnonsuojelualueet, Yksityisessä omistuksessa olevat luonnonsuojelualueet, Natura 2000 -alueet

Muut

BirdLife Suomi. 2024. Lintujen pesimärauha. Uhanalaiset lajit – hömötiainen. https://www.birdlife.fi/suojelu/vaikuttaminen/lintujen-pesimarauha/ https://www.birdlife.fi/suojelu/lajit/uhanalaisuus/suomi/homotiainen/.

Hyvärinen, E. ym. 2019. Suomen lajien uhanalaisuus Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus.

Kuusamon kaupunki. 2025. Voimassa olevat kaavat. Voimassa olevat kaavat - Kuusamo

Lehtiniemi, T & Toivanen, T. 2023. Lintujen päämuuttoreitit Suomessa - päivitys 2023. BirdLife s. 38

Pohjois-Pohjanmaan liitto. 2022. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavayhdistelmä. Yhdistelmäkartta, merkinnät ja määräykset - Pohjois-Pohjanmaan liitto

Suomen lajitietokeskus. 2024. Sensitiivisten aineistojen käsittely.

Suomen ympäristökeskus. 2023. Lintudirektiivi (Ympäristö.fi). Lintudirektiivi (ymparisto.fi) Viitattu 23.6.2025

Välimäki, P & Mutanen, M. 2015. Jäkkäräverkkokoin [*Digitivalva reticulella* (Hüber, 1796)] ja sen ravintokasvin ahojäkkärän (*Gnaphalium sylvaticum*) esiintyminen Kuusamon Rukalla 2014–2015 Baptria 40: 73–79

Metsäkustannus. Hotanen, J-P. 2008 Metsätyypit-opas kasvupaikkojen tunnistukseen

Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö. Kontula, T. 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018 – Luontotyppien punainen kirja

Suomen ympäristökeskus Mäkelä, K. 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi

Liitteet

Liite 1. Karkeistettavat lajihavainnot